



LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Budžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63661, faks. 8 706 63663, el. p. info@am.lt, http://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2021-12- Nr.
I Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Aplinkos ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugpjūčio 25 d. nutarimo Nr. 1239 „Dėl Valstybinės reikšmės parkų nuostatų ir Valstybinės reikšmės parkų sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – nutarimo projektas) (pirminis teikimas 2021-12-03 raštu Nr.(65)-D8(E)-7581, TAIS Nr. 21-28315(2)), patikslintą pagal visas Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021-12-17 išvadoje Nr. NV-3318 (toliau – LRV Teisės grupės išvada) pateiktas pastabas.

Valstybinės reikšmės parkų nuostatai ir Valstybinės reikšmės parkų sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugpjūčio 25 d. nutarimu Nr. 1239 „Dėl Valstybinės reikšmės parkų nuostatų ir Valstybinės reikšmės parkų sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Valstybinės reikšmės parkų nuostatai), – Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo (4 straipsnio 2 dalis, 2 punktas) įgyvendinamasis teisės aktas.

Sprendžiama problema

2021 m. kovo 23 d. priimtas naujos redakcijos Želdynų įstatymo Nr. X-1241 pakeitimo įstatymas įsigaliojo nuo 2021 m. lapkričio 1 d. (toliau – naujos redakcijos Želdynų įstatymas), jame, *inter alia*, patikslintos nuostatos, reglamentuojančios valstybinės reikšmės parkų apsaugą, tvarkymą, priežiūrą ir kontrolę. Valstybinės reikšmės parkų nuostatuose nustatytas teisinis reguliavimas nesukuria teisinių prielaidų naujos redakcijos Želdynų įstatymu įtvirtintiems pakeitimams įgyvendinti, todėl pažeidžiamas teisėkūros sistemiškumo principas.

Nutarimo projektu nenustatomas kitas reglamentavimas – nesusijęs su naujos redakcijos Želdynų įstatyme įtvirtintais pakeitimais. Atsižvelgiant į tai, **nutarimo projekto tikslas** – užtikrinti naujos redakcijos Želdynų įstatyme įtvirtintų pakeitimų ir Valstybinės reikšmės parkų nuostatų nuoseklumą ir suderinamumą.

Sprendimo priemonės

1. Naujos redakcijos Želdynų įstatyme keičiasi Valstybinės reikšmės parkų nuostatų tvirtinimo pagrindas, todėl keičiama nutarimo projekto preambulė.

2. Atsižvelgiant į naujos redakcijos Želdynų įstatymo 18 straipsnyje nustatytas valstybinės reikšmės parkų teisinio reglamentavimo nuostatas, nutarimo projekte patikslinami parkų priskyrimo valstybinės reikšmės parkams kriterijai:

2.1. atsisakoma priskyrimo istoriniams ir dendrologiniams parkams kriterijų, kadangi tokių parkų rūšys neišskiriamos ir neminimos naujos redakcijos Želdynų įstatyme;

2.2. atrankos kriterijų skyrius papildytas nauju punktu, nurodančiu, kad į Vyriausybės tvirtinamą Valstybinės reikšmės parkų sąrašą įtraukiami parkai, turintys ekspertų ir (ar) mokslininkų pripažintą ypatingą istorinę, architektūrinę, kultūrinę, mokslinę, estetinę, ekologinę, dendrologinę ir (ar) kraštovaizdžio vertę ir atitiktis šiems kriterijams turi būti pagrįsta moksliniais

tyrimais ir (ar) kompleksine želdynų ir želdinių būklės ekspertize, kaip tai numato naujos redakcijos Želdynų įstatymo 18 straipsnio 1 dalis;

2.3. nustatoma, kad į Valstybinės reikšmės parkų sąrašą siūlomas įtraukti savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijoje esantis parkas turi būti suformuotas žemės sklype, kuris pagal jo naudojimo būdą priskiriamas prie atskirųjų želdynų teritorijų, kadangi pagal naujos redakcijos Želdynų įstatymo 2 straipsnio 1 dalį parkas priskiriamas atskirajam želdynui.

3. Nutarimo projekto III skyriuje iš naujo išdėstomos nuostatos, susijusios su valstybinės reikšmės parkų apsauga, tvarkymu, priežiūra, lankymo sąlygomis ir kontrole:

3.1. Valstybinės reikšmės parkų nuostatuose nurodyta, kad valstybinės reikšmės parkų apsaugą ir tvarkymą organizuoja valstybinės reikšmės parkų valdytojai. Nutarimo projekte atsisakoma sąvokos „valstybinės reikšmės parkų valdytojas“, siūloma nurodyti, kad valstybinės reikšmės parkų tvarkymą, priežiūrą, būklės stebėseną, želdinių veisimą, jų apsaugą organizuoja žemės, kurioje yra valstybinės reikšmės parkas, valdytojas, arba savivaldybės vykdomoji institucija, jei tarp savivaldybės vykdomosios institucijos ir valstybinės žemės, kurioje yra parkai, valdytojo, sudaryta sutartis dėl želdyno tvarkymo, lankymo sąlygų, želdinių apsaugos ir priežiūros. Toks reglamentavimas siūlomas įvertinus tai, kad valstybinės reikšmės parkams gali būti priskiriami savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esantys parkai, tai yra tik valstybinėje ir savivaldybės žemėje esantys parkai (naujos redakcijos Želdynų įstatymo 18 straipsnio 1 dalis), ir siekiant užtikrinti naujos redakcijos Želdynų įstatymo 3 straipsnyje nurodyto profesionalumo ir atsakomybės principo įgyvendinimą. Sutarčių dėl želdynų ir želdinių lankymo sąlygų, želdinių apsaugos ir priežiūros sudarymo galimybę numato naujos redakcijos Želdynų įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 7 punktas.

Be to, naujos redakcijos Želdynų įstatymo 2 straipsnio 17 punkte pateikta viešųjų želdynų ir želdinių sąvoka nurodo, kad savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esantys želdynai ir želdiniai, skirti visuomenės poreikiams tenkinti, gali būti priskiriami viešiesiems želdynams ir želdiniams, kai tarp valstybinės žemės valdytojo ir savivaldybės vykdomosios institucijos sudaryta sutartis dėl jų lankymo, apsaugos ir priežiūros. Manome, kad sudarius sutartis tarp valstybinės žemės valdytojo ir savivaldybės vykdomosios institucijos dėl želdynų priežiūros ir tvarkymo, valstybinės reikšmės parkas įgautų viešojo želdyno statusą ir būtų išspręstas funkcijų, susijusių su valstybinės reikšmės parkų priežiūra, vykdymas. Tokia sutartimi savivaldybė išipareigotų tiek planuoti reikiamas lėšas valstybinės reikšmės parko (valdomo ne savivaldybės, o kito valstybinės žemės valdytojo) priežiūrai ir tvarkymui, tiek organizuotų šių darbų vykdymą;

3.2. kadangi naujos redakcijos Želdynų įstatymo 2 straipsnio 17 punkte pateikta viešojo želdyno sąvoka apima ir valstybinės reikšmės parkus, nutarimo projektu siūloma numatyti galimybę dalį pareigų, susijusių su valstybinės reikšmės parko apsauga, tvarkymu, priežiūra, atlikti asmenims, nurodytiems Želdynų įstatymo 27 straipsnio 4 dalyje;

3.3. nutarimo projekte atskiru punktu aptariama viešųjų želdynų kūrimo ir įrengimo tvarka. Pagal naujos redakcijos Želdynų įstatymo 10 straipsnio 1 dalį nauji viešieji želdynai įrengiami ar esami pertvarkomi vadovaujantis želdynų projektais, kai tokius privaloma parengti vadovaujantis šio įstatymo 9 straipsnio 3 dalimi, o projektai įgyvendinami laikantis Želdynų įrengimo ir želdinių veisimo taisyklių reikalavimų. Viešųjų atskirųjų želdynų projektavimo tvarką ir etapus reglamentuoja naujos redakcijos Želdynų įstatymo 9 straipsnio 6 dalis. Valstybinės reikšmės parkų nuostatuose pateiktos nuorodos į pripažintus netekusiais galios teisės aktus: Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-719 „Dėl Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinį reglamentą ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinį reglamentą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. D1-62 „Dėl Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento patvirtinimo“.

Nutarimo projekte teisinės normos suvienodinamos pagal Naujos redakcijos želdynų įstatymo nuostatas, reglamentuojančias viešųjų želdynų kūrimą ir įrengimą, pateikiamos aktualios nuorodos į atitinkamus įstatymo straipsnius;

3.4. nutarimo projekte, atsižvelgiant į naujos redakcijos Želdynų įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 punktą, nurodoma už valstybinės reikšmės parkų ir juose esančių želdinių inventorizaciją ir apskaitą atsakinga institucija, teikiama nuoroda į tvarką, pagal kurią turi būti atliekama želdinių inventorizacija ir apskaita;

3.5. nutarimo projekte pateikiamos nuorodos į naujos redakcijos Želdynų įstatymo straipsnius, pagal kuriuos vykdomas visuomenės informavimas;

3.6. nutarimo projekte, atsižvelgiant į naujos redakcijos Želdynų įstatymo 27 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas, siūloma patikslinti nuostatas, susijusias su parkų lankymo sąlygomis;

3.7. nutarimo projekte pateiktos aktualios nuorodos į Želdynų įstatymo straipsnius, nurodančius institucijas, atsakingas už valstybinės reikšmės parkų apsaugos kontrolę. Valstybinės reikšmės parkų nuostatuose prie kontrolę vykdančių institucijų priskirta Aplinkos ministerija ir savivaldybės.

4. Nutarimo projekte atsisakoma draudžiančių nuostatų (Valstybinės reikšmės parkų nuostatų 7 punktas su papunkčiais), kadangi veiklos ribojimai ir draudimai valstybinės reikšmės parkuose gali būti nustatomi tik įstatymu.

5. Pagal naujos redakcijos Želdynų įstatymo 18 straipsnio 2 dalį veiklos reglamentavimas nepatenka į Valstybinės reikšmės parkų nuostatų turinį, todėl nutarimo projekte siūloma atsisakyti galiojančiuose nuostatuose pateiktų skatintinos veiklos valstybinės reikšmės parkuose aprašymų.

6. Keičiama daugiau kaip pusė punktų, todėl Valstybinės reikšmės parkų nuostatai išdėstomi nauja redakcija, nauja redakcija nedėstant Valstybinės reikšmės parkų sąrašo.

Nauda

Nutarimo projektas parengtas įgyvendinant naujos redakcijos Želdynų įstatyme nustatytus pakeitimus. Priėmus Nutarimo projektą bus įtvirtintas nuoseklus ir su aukštesnės teisinės galios teisės aktais suderintas valstybinės reikšmės parkų apsaugos, tvarkymo, kontrolės teisinis reglamentavimas.

Teigiamas poveikis socialinei aplinkai

Valstybinės reikšmės parkų apsaugą ir tvarkymą organizuojantys asmenys turės aiškias gaires kokia tvarka turi būti vykdoma valstybinės reikšmės parkų priežiūra, tvarkymas, apsauga, kokia tvarka rengiami parkų projektai, atsisakoma perteklinių ir naujos redakcijos Želdynų įstatymo neatitinkančių nuostatų (parkų priežiūros planų rengimo, kadangi šie planai dubliuoja parkų projektų turinį, draudimų, veiklos reglamentavimo ir kt.).

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

Įgyvendinimo kaštai

Nutarimo projektu pakeistas valstybinės reikšmės parkų apsaugos ir tvarkymo teisinis reguliavimas papildomas administracinės ar finansinės naštos nesukurs.

Projektas atitinka Vyriausybės programos nuostatas.

Projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

Nutarimo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimo projekte naujų terminų, vertintinų Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka, nėra.

Projektui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

Priėmus nutarimo projektą, rengti naujų, keisti ar panaikinti galiojančių teisės aktų nereikės.

Nutarimo projektas 2021-11-03 teiktas išvadoms gauti institucijoms (Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Savivaldybių asociacijai, Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos) ir visuomenei Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemėje Nr. 21-28315(2).

Be pastabų derino: Krašto apsaugos ministerija 2021-11-09 raštu Nr. 12-01-1872, Susisiekimo ministerija 2021-11-10 raštu Nr. 2-4734, Vidaus reikalų ministerija 2021-11-16 raštu Nr. 1D-6450, Lietuvos savivaldybių asociacija 2021-11-18 raštu Nr. (18)-SD-782. Ekonomikos ir

inovacijų ministerija ir Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos išvadų nepateikė.

Atsižvelgta į Kultūros ministerijos 2021-11-04 raštu Nr. S2-3215 teiktas pastabas – patikslintas nutarimo projekto 14 punktas.

Atsižvelgta į visas Teisingumo ministerijos 2021-11-15 raštu Nr. (1.6Mr) 2T-1258 ir darbo tvarka pateiktas pastabas dėl teisės technikos.

Atsižvelgta į Žemės ūkio ministerijos 2021-11-22 raštu Nr. 2D-3205 (12.145 E) pateiktas pastabas. Nutarimo projekto nuostatų patikslinimai suderinti darbo tvarka.

Teikiamas nutarimo projektas patikslintas pagal visas į LRV Teisės grupės išvadoje pateiktas pastabas ir darbo tvarka suderintas su Vyriausybės kanceliarijos teisininkais. Atsižvelgus į LRV Teisės grupės išvadoje pateiktas pastabas:

1) nutarimo projekto preambulėje pateiktos nuorodos į papildomus Želdynų įstatymo straipsnius;

2) pataisyta valstybinės reikšmės parkų kriterijų formuluotė į „priskyrimo valstybinės reikšmės parkams kriterijus“, patikslintas jų dėstymas siekiant teisinio aiškumo;

3) patikslinta nuostata dėl projektavimo – formuluotės suderintos su Želdynų įstatymo 9 straipsniu (naujų parkų įrengimo ir esamų parkų pertvarkymo projektavimas);

4) patikslinta, kad inventorizuojami ir valstybinės reikšmės parkai, ne tik juose esantys želdiniai;

5) papildyta, kad visuomenė informuojama ir apie valstybinės reikšmės parkų projektavimą, parkų ir juose esančių želdinių apskaitos duomenis;

6) nuostatos dėl valstybinės reikšmės parkų lankymo suderintos su Želdynų įstatymo 27 straipsniu, nurodant, kad lankymo sąlygas gali nustatyti želdynų ir želdinių savininkai ir (ar) valdytojai;

7) patikslintos nuostatos, nurodančios valstybinės reikšmės parkų apsaugos kontrolę atliekančias institucijas – nutarimo projekte pateiktos nuorodos į Želdynų įstatymo 29 straipsnį.

Projektą parengė Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos politikos grupės (vadovas – Algirdas Klimavičius tel. 8 686 17295, el. p. algirdas.klimavicius@am.lt; vyresnysis patarėjas – Džiugas Anuškevičius tel. 8 695 60686, el. p. dziugas.anuskevicius@am.lt) vyriausioji specialistė Justina Čunderova tel. 8 695 43220, el. p. justina.cunderova@am.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 3 lapai.
2. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 1 lapas.
3. Nutarimo projekto antikorpucinio vertinimo pažyma, 6 lapai.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas